

Peter Cuijpers

Davids vlucht naar de Filistijnen

'Maar David zei in zijn hart: Ik zal op een dag nog eens door Sauls hand weggevaagd worden. Er is voor mij niets beters te doen dan met spoed te ontkomen naar het land van de Filistijnen. Dan zal Saul zijn hoop omtrent mij opgeven om mij nog langer te zoeken in heel het gebied van Israël, en zo zal ik uit zijn hand ontkomen'.

1 Samuel 27:1

Wat eerder plaatsvond

We kunnen ons verbaasd afvragen hoe het toch mogelijk was dat David op een gegeven moment zijn heil en toevlucht zocht bij de Filistijnen. Uitgerekend bij de aartsvijand van Israël, die hij eerst bestreden had (vgl. 1 Sam. 17; 18:5-6, 21-27, 30). Hij was al eens eerder voor Saul weggevlucht naar de Filistijnen. Als hij zich toen niet als een waanzinnige had gedragen, had hij het er zeker niet levend afgebracht (1 Sam. 21:10-15). Lang duurde zijn oponthoud toen niet bij de Filistijnen. Achis, de koning van Gath, vroeg zich af wat hij met deze 'waanzinnige' aan moest, en David maakte zich snel uit de voeten, zodat hij ontkwam naar de spelonk van Adullam (1 Sam. 22:1).

Op aanraden van de profeet Gad vertrok hij uit de bergvesting naar het land Juda, waar hij thuishoorde (1 Sam. 22:5). Saul kreeg al snel te horen waar David zich bevond en meteen zette hij de achtervolging in (1 Sam. 22:6). David was terug bij af: het kat-en-muis spel was opnieuw begonnen. Daarbij kwam dat David zich ook nog eens medeschuldig voelde voor de laffe moord van Saul op de priesters van Nob (1 Sam. 22:22). De Edomiet Doëg had in opdracht van Saul vijftientig

priesters gedood. Ook de vrouwen, kinderen en zuigelingen werden niet gespaard (1 Sam. 22:18-19).

De volgende teleurstelling stond David in Kehila te wachten. Als 'dank' dat hij de burgers van Kehila had bevrijd van rooftochten van de Filistijnen, stonden zij nu op het punt hem aan Saul verraden (1 Sam. 23:1-13). In de woestijn van Engedi had hij de mogelijkheid om eens en voor altijd met Saul af te rekenen, maar hij weigerde zijn hand uit te strekken naar de gezalfde van de HEERE (1 Sam. 24:4-8).

In 1 Samuel 25 bevond David zich in de woestijn Paran. David met zijn manschappen beschermden de herders in de omliggende dorpen en steden, en ze werden door hen niet lastiggevallen. Toen David een beroep deed op een van de eigenaars van de schaapskudden, zijn naam was Nabal (= dwaas), en hem vroeg wat er voorhanden was (voedsel en wijn) werd hij op ruwe en smadelijke wijze afgewezen. De HEERE heeft Nabal hiervoor gestraft en het kwaad op zijn eigen hoofd doen neerkomen (1 Sam. 25:39).

In 1 Samuel 26 zijn het de Zifieten die David aan Saul verraden (vs.1vv). Opnieuw kreeg David de kans zich van Saul te ontdoen. En opnieuw weigerde hij de hand te slaan aan de gezalfde van de HEERE (26:7-11). Saul zegende David hiervoor, en daarna scheidde zich hun wegen (26:25).

Dit is in vogelvlucht wat zich vóór 1 Samuel 27 heeft afgespeeld. De beloften en woorden die Saul had uitgesproken (vgl. 1 Sam. 26:21, 25), waren geen knip voor de neus waard. Deze man, die niet aarzde om priesters, vrouwen, kinderen en zuigelingen te laten vermoorden, was absoluut niet te vertrouwen. Een 'pitbull' die zich in David had vastgebeten – en hij zou niet loslaten! David was ten einde raad, hij wist niet meer waar hij het moest zoeken. Op wie kon hij nog terugvallen? Wie kon hij nog vertrouwen? Door zijn eigen volksgenoten bedrogen en verraden, op hen kon hij niet rekenen. En Saul was helemaal onbetrouwbaar. Hoe te handelen?

Naar de Filistijnen?

Hij zag geen andere uitweg dan opnieuw naar de Filistijnen te vluchten. Een kat in het nauw maakt rare sprongen. Nog maar kort geleden had hij zijn hoop uitgesproken op de HEERE: 'zo moge mijn leven belangrijk zijn in de ogen van de HEERE, en moge Hij mij uit alle nood redden' (1 Sam. 26:24). Toen was zijn oog nog op de HEERE gericht, maar hier zag hij op Saul. Hij vroeg God ook niet wat hij moest doen (vgl. 1 Sam. 23:2, 4); en ook de priester Abjathar, die hem met de efod raad had kunnen verschaffen, liet hij niet bij zich roepen (vgl. 1 Sam. 23:9vv).

De grootste fout die we kunnen maken in moeilijke omstandigheden, in beproevingen en benauwdheden, is dat we niet langer op God vertrouwen. Dit blijkt o.a. uit het nalaten van het gebed. We vragen God niet om raad. De priester met de efod wordt niet ingeschakeld. We naderen niet tot de troon van de genade, waar onze Hogepriester – Jezus, de Zoon van God – heeft plaatsgenomen. Een Hogepriester die met onze zwakheden kan meelijden; want Hij is zoals wij in alle dingen verzocht, met uitzondering van de zonde. Wij mogen altijd met vrijmoedigheid tot de troon van de genade naderen, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd (Hebr. 4:14-16). Abjathar had de efod bij zich waarmee hij David raad verschaftte. De Heer Jezus, onze Hogepriester, verschaft ons raad door Zijn Woord en Geest. Juist als wij in benauwdheid zijn, is bidden en de Bijbel lezen zo belangrijk. Het is niet voldoende om te roepen: 'Moge Hij mij uit alle nood redden' (1 Sam. 26:24). Als het zover is, als we midden in de problemen zitten, komt het erop aan of we God daadwerkelijk aanroepen en geloven (d.i. vertrouwen) dat Hij ons uit alle benauwdheid zal redden.

Angst is een slechte raadgever. Evenals Petrus richtte David zijn blik niet langer op de HEERE. Petrus zag op de wind, werd bang en begon te zinken (Matt. 14:30). David zag op Saul, werd bang en vluchtte het land uit. Als we ons focussen op de omstandigheden en bij onszelf te rade gaan, komen we tot dit soort noodgrepen om uit de problemen te raken. Inderdaad, aan Davids probleem kwam een einde. Toen aan Saul werd meegedeeld dat David naar Gath gevlucht was, zocht hij hem niet langer (27:4).

Bij de Filistijnen

De weg die David was ingeslagen, was echter een 'kromme' weg. Hij gedroeg zich als een ordinaire rover (27:8), moordenaar (27:9) en leugenaar (27:10). Bang om verraden te worden liet hij op zijn rooftochten niemand in leven; mannen en vrouwen werden zonder pardon afgeslacht. Dit was zijn 'gewoonte', zolang hij in het gebied van de Filistijnen verbleef (27:11). Het gedrag dat hij vertoonde gedurende zijn verblijf van één jaar en vier maanden bij de Filistijnen (27:7), was bepaald niet wat we van een man als David zouden verwachten. Hij was de 'vertrouwing' en 'lijfwatch' van koning Achis geworden (27:12), en stond zelfs op het punt ingelijfd te worden in het leger van de Filistijnen om tegen het volk Israël – zijn broeders – ten strijde te trekken (28:1-2). Het waren de Filistijnse aanvoerders zelf die David niet vertrouwden, en hem gelukkig verhinderden met

hen ten strijde te trekken (1 Sam. 29). Zover kan het komen als wij niet langer op God vertrouwen en bij onszelf te rade gaan.

Als wij niet langer op God vertrouwen en Hem niet betrekken bij onze plannen, moeten we ook niet verwachten dat Hij onze paden recht zal maken (Spr. 3:6b). Als wij het advies van Spreuken 3:5-7 in de wind slaan, is de kans groot dat we een kromme weg inslaan. Een weg tot oneer van God en tot schade en schande van ons geestelijk leven. David dacht dat hijzelf de beste keuze had gemaakt. Helaas pakte het heel anders uit; het langdurige verblijf bij de Filistijnen had tot gevolg dat hij de 'gewoonten' van de Filistijnen had overgenomen: roven, moorden en liegen.

Dwaze koningen

Het is mogelijk dat we ons in dezelfde omstandigheden als David bevinden. Een 'Saul' kan je – ook in de gemeente – het leven zó zuur maken dat je geen andere uitweg ziet dan te vluchten. Koningen als Saul gedragen zich als waanzinnigen; ze werpen met speren naar je op momenten dat je het niet verwacht. Hoe te reageren? De speer oprapen en teruggooien? Kwaad met kwaad vergelden, of opzij blijven springen en de speer ontwijken (1 Sam. 18:10-11; 19:10)? David koos voor het laatste. Hij liet zich liever onrecht aandoen dan de speer teruggooien.

Dwaze koningen weten echter niet van ophouden, ze hebben het op je voorzien. Gedreven door afgunst, wantrouwen en jaloezie blijven ze je achtervolgen, net zolang dat je op het punt komt dat je jezelf afvraagt: 'Is het niet beter om uit het gebied van Israël te vluchten naar het land van de Filistijnen?' Je voelt je verraden door je eigen volksgenoten en je wordt door dwazen zoals Nabal gesmaad. Al dit onrecht heeft je zo moedeloos en radeloos gemaakt dat het je teveel is geworden; je staat op het punt naar 'de Filistijnen' te vluchten. Begrijpelijk? Ja. Verstandig? Nee. Er staat niet wat er gebeurd zou zijn als David ervoor gekozen had om binnen de landpalen van Israël te blijven. Eén ding mogen we zeker weten: God zou niet toegelaten hebben dat David ook maar één haar gekrenkt zou zijn; hij was immers door God voorbestemd Sauls opvolger te worden – hij was de gezalfde van de HEERE (1 Sam. 16:1-13). God heeft slechts laten optekenen wat de gevolgen voor David zijn geweest, toen hij niet langer op Hem vertrouwde en zijn heil en toevlucht bij de Filistijnen zocht.

Tot onze lering geschreven

Helaas hebben wij christenen er moeite mee om elkaar aan te nemen, anders had Paulus ons hierin niet hoeven te vermanen (Rom. 15:1-7). Te midden van die vermaningen schrijft Paulus: 'Want alles wat tevoren geschreven is, is tot onze lering geschreven, opdat wij door de volharding en door de vertroosting van de Schriften de hoop hebben' (Rom. 15:4). God heeft deze gebeurtenis uit het leven van David ook tot onze lering laten opschrijven. Dus niet uit wanhoop naar 'de Filistijnen' vluchten, maar in het land blijven en op God blijven vertrouwen. Laten alle Davids, die het niet meer zien zitten, de hoop dan ook niet opgeven.

En voor de Sauls, die zichzelf zo sterk en machtig voelen? Zij hebben geen woord van volharding, troost en hoop nodig. Volharding, waarin? In het werpen van de speer naar David, je medebroeder? Troost? Dat David is gevlucht? Hoop? Dat David, de bedreiging voor je troon, naar de Filistijnen is gegaan? Nee, de Sauls kunnen uit de woorden van Paulus geen troost putten. Saul behaagde zichzelf en kon het niet opbrengen om David aan te nemen. Van onderlinge eensgezindheid wilde hij niets weten. Autoritaire en op macht beluste leiders in de gemeente, die er de oorzaak van zijn dat geliefden van God (David betekent 'geliefde') hun heil zoeken bij de Filistijnen. Dit zou ons met afschuw moeten vervullen. Of de naam nu Saul, Diótrefes, Klaas of Piet is, zij zijn de oorzaak ervan dat geliefden uit de gemeente geworpen worden of noodgedwongen moeten vluchten (vgl. 3 Joh. 10).

Blijven of vluchten?

Gene Edwards schrijft in zijn boekje 'Koning naar Gods hart': Hoe weet iemand wanneer het ten slotte tijd is de gezalfde van de Heere te verlaten – speciaal de gezalfde naar de orde van koning Saul?

David nam die beslissing nooit. De gezalfde van de Heere deed het voor hem. De koning vaardigde zelf een bevel uit en dat gaf de doorslag! 'Spoor hem op, maak hem af als een hond.' Pas toen ging David weg. Nee, hij *vluchtte*. Zelfs toen uitte hij geen woord en stak hij geen vinger naar Saul uit. Let alsjeblieft ook hierop: David scheurde het koninkrijk niet, toen hij vertrok. Hij nam geen deel van de bevolking met zich mee. Hij vertrok *alleen*. Helemaal alleen. Koning Saul II doet dat nooit. Hij neemt altijd diegenen mee die per se mee willen gaan. Ja, zo is het toch, dat mensen per se met je mee willen gaan? Ze zijn bereid je te helpen bij het stichten van het koninkrijk van koning Saul II. Zulke mensen durven nooit alleen te vertrekken. Maar David vertrok alleen. De echte gezalfde van de Heere kan alleen

vertrekken, begrijp je? Er is maar één manier om een *menselijk* koninkrijk te verlaten. Alleen, helemaal alleen.

